Каралды	Килешенгән	Раслыйм
МБ житәкчесе _______/Нәҗметдинова Л.Ә./ Беркетмә №1 "20"нче август 2013 нче ел	"Яңа Мәлкән төп гомуми белем мәктәбе" ГБМУнең УТЭБ директор урынбасары _______/Сәгъдиева Г.Ф../ "20" нче август 2013 нче ел	"Яңа Мәлкән төп гомуми белем мәктәбе" ГБМУнең директоры _______ Әхмәтшина Л.М Боерык № 92 "28" нче август 2013 нче ел

Татар теле фәненнән

ЭШ ПРОГРАММАСЫ

Татарстан Республикасы, Минзәлә муниципаль районы

"Яңа Мәлкән ТГБМ" ГББМУ

Нәҗметдинова Ләлә Әсхәт кызы, икенче квалификацион категорияле укытучы

татар теле, 5 нче сыйныф

Педагогик совет
утырышында каралган
беркетмә № 1
«20»август 2013 ел.

2013 – 2014 нче уку елы

Аңлатма язуы

5 нче сыйныфта татар теленнән эш программасы түбәндәге документларны исәпкә алып төзелә:

1. “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең Законы (“Закон об образовании в РФ”)
2. Татарстан Республикасының “Мәгариф турындагы Законы.
3. “Татар телендә гомуми төп һәм урта белем бирү мәктәпләре өчен ана теленнән программа” (5-9 нчы сыйныфлар) Төзүче авторлар: М.З.Зәкиев, Н.В.Максимов, Казан, Татарстан китап нәшрияты, 2011 нче ел.
4. ТР Мәгариф һәм фән министрлыгының “Федераль дәүләт белем стандартлары нигезендә мәктәпләрдә татар телен һәм әдәбиятын укыту турында”гы №12138/13 хаты (07.09.2013)
5. ТРның гомумбелем мәктәпләре өчен чыгарылган базис уку-укыту планы;
6. “Яңа Мәлкән ГБМУ” ның 2013/14 нче уку елына уку-укыту планнары (20.08.2013 нче ел датасы белән чыгарылган 85 нче № лы боерык)

Ана (татар) телен укытуның гомуми белем бирү программасында урыны:

Гомуми төп белем бирү мәктәбендә ана телен өйрәтү телнең төрле катламнарына караган теоретик материалны өйрәтү белән бергә, татар теленең сүзлек байлыгын, мәгънәви һәм кулланылыш үзенчәлекләрен камил куллана белергә, ана теленең сыгылмалылыгын, аралашу процессында ачыла торган нечкәлекләрен, үзенчәлекләрен өйрәтүне дә күздә тота. Татар мәктәбе буларак татар теленнән белем бирүнең нәтиҗәлелеген, сыйфатын арттыру теоретик материалны аңлату барышында, тирән белем бирү белән беррәттән, укучыларда телгә карата кызыксыну уятуны һәм иң мөһиме — аңлап, дөрес итеп сөйләшергә, укырга һәм язарга, логик фикерләргә өйрәтүне, заманча технологияләрне файдаланып, телнең психолингвистик үзенчәлекләренә, мәдәният белән бәйләнешенә игътибар бирүне дә таләп итә. Бүгенге җәмгыятьтә барган үзгәрешләр ана телен укытуга яңа таләпләр куя. Беренче чиратта, ана теле дәресләре тел системасын, аның үзенчәлекләрен күзаллаган, милли үзаңга ия, милли менталитетны һәм психологияне аңлаган, заман таләпләренә җавап бирерлек күпкырлы шәхесләр тәрбияләүгә юнәлгән булырга тиеш. Әлеге таләпләр уку-укыту методикасын яңартуны, белем бирүгә яңача якын килүне, хәзерге җәмгыятьтәге үзгәрешләрнең бала психологиясенә тәэсирен аңлауны һәм шулар нигезендә укыту эчтәлеген яңарту, уку-укытуның яңача алымнарын эзләү бурычын куя. Эш прогаммасында гомуми төп белем бирү эшчәнлегенең формалашуы һәм үсеше программасында каралган төп идеяләр игътибарга алынган, татар мәктәпләренең башлангыч сыйныфларында ана теле укытуның гомуми үрнәк программасының эчтәлегендә каралган материалның дәвамчанлыгы һәм башлангыч белем бирү баскычында формалаша башлаган күнекмәләрнең үсеше каралган. Шулай ук төп белем бирү баскычында үзләштерелергә тиешле материалның эчтәлеге, укучыларның яшь һәм психологик үзенчәлекләре дә исәпкә алынган.

Төп мәктәптә ана теле курсы белем бирү процессының предметара һәм аерым предмет эчендә куелган максатларын тормышка ашыруга йөз тота. Шуны искә алып, программада татар теленә өйрәтү эчтәлеге *компетентлы якын килү принцибына* нигезләнде. Әлеге принцип 5 нче сыйныфта коммуникатив, лингвистик һәм социомәдәни компетенцияләрне формалаштырырга һәм үстерергә ярдәм итә.

Туган телнең граматик төзелешен, аның нечкәлекләрен һәм кулланылыш үзенчәлекләрен аралашу процессында дөрес кулланырга өйрәтү әлеге икенче баскычта, шул исәптән 5 нче сыйныфта да төп максатлардан санала. Татарстан Республикасында татар теленең дәүләт теле булуы, аның татар халкының рухи мирасын буыннан-буынга җиткерү чарасы икәнлеге, кешеләренең үзара аралашуында, шәхеснең формалашуында һәм дөньяны танып белүендә төп чыганак булуын укучыларга җиткерү бурычы да 5 нче сыйныфта да үтәлә. Бу сыйныфта татар теленең төп эчтәлеге өйрәнелә, укучыларга татар теле буенча системалы, фәнни яктан ныклы белем бирелә, уку эшчәнлегенең төп төрләре формалаша һәм үстерелә.

Соңгы елларда республикада татар теленең куллану даирәсе киңәйде, иҗтимагый функциясе көчәйде. Милләтара мөнәсәбәтләрне якынлаштыручы, җайга салучы чара буларак та аның мөмкинлекләре үсте. Укучыларда **лингвистик** (тел), **аралашу** (коммуникатив), **этнокультура өлкәсенә караган** (культурологик) **компетенцияләр** булдыру татар мәктәбендә татар теленә өйрәтү алыштыргысыз өлешен тәшкил итә.

Лингвистик компетенция

Тел система һәм иҗтимагый-мәдәни күренеш буларак өйрәнелә. Татар теленең барлык бүлекләре буенча үзләштерергә тиешле түбәндәге төп теоретик мәгълүматлар карала:

1) татар теленең иҗтимагый-мәдәни роле; татар милли әдәби теле һәм аның орфографик һәм орфоэпик нормалары; телнең фонетик системасы һәм аның закончалыклары, комбинатор һәм позицион аваз үзгәрешләре; татар телендә аваз һәм фонема, транскрипция; иҗек, татар теленең иҗек калыплары; басым һәм аның төрләре; интонация һәм аның компонентлары;

2) сүз, аның лексик мәгънәсе; сүзләрнең мәгънә ягыннан төрләре; татар теленең сүзлек составы, аның ачык система тәшкил итүе; сүзләрне килеп чыгышы, кулланылыш даирәсе һәм активлыгы ягыннан төркемләү; фразеологик әйтелмәләр, аларның мәгънә үзенчәлекләре; лексикография;

3) сүзләрнең мәгънәле кисәкләре, аларның төрләре, сүз ясалыш ысуллары;

4) мөстәкыйль сүз төркемнәренең лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләре, бәйләгеч һәм модаль сүз төркемнәренең грамматик үзенчәлекләре, сөйләмдә кулланылышлары;

5) сүзтезмә һәм җөмлә, сүзләр һәм җөмләләр арасында бәйләнеш төрләре; җөмләнең аерымланган кисәкләре; җөмләләрне төркемләү принциплары; кушма җөмлә һәм аларның мәгънә ягыннан төрләре; туры һәм кыек сөйләм; текст, аның төзелеше; татар телендә тыныш билгеләре;

6) функциональ стильләр, аларның лексик-грамматик үзенчәлекләре.

Лингвистик компетенция (укуыларның ана теленнән мәгълүматлылыгы) фонемалар, морфемалар, сүз ясалышы, сүзтезмәләр, җөмләләр, җөмлә кисәкләре, лексик һәм грамматик берәмлекләр, лингвистик анализ һ.б.ш темаларны түбәндәге темалар үз эченә ала:

Телнең кеше тормышында һәм җәмгыятьтә тоткан урыны.

Татар теле – Татарстан Республикасының дәүләт теле. Татар теле – татар халкының милли теле. Матур әдәбият һәм аның нормалары турында төшенчә.

Татар теленең үсештә булуы. Соңгы елларда татар теле лексикасындагы үзгәрешләр. Тел белеменә караган сүзлекләр һәм алардан файдалану.

Коммуникатив компетенция

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре (тыңлап аңлау, сөйләү, уку, язу һәм язма сөйләм) үзләштерелә. Беренче этапта укучылар укылган яки тыңланган текстның темасы, төзелеше һәм төп фикерен, жанрын ачыклый, текст буенча әңгәмә үткәрә, үз фикерен дәлилли, телнең орфографик һәм орфоэпик, лексик, морфологик, синтаксик нормаларын саклап, эчтәлеген кыскача, тулы, сайлап алып, телдән яки язмача җиткерә. Телнең әдәби тел нормаларын саклап, төрле темаларга диалогик һәм монологик сөйләм оештыра. Төрле стиль һәм жанрдагы текстлар төзи. Төрле типтагы язма эшләр, шул исәптән компьютер технологияләре кулланып, укучы диктант, изложение, сочинение һ.б. эшләр башкара. Татар сөйләм әдәбе нормаларын дөрес һәм урынлы куллана.

А**ралашу** (коммуникатив) **компетенциясе** ул – башкалар әйткәнне аңлау һәм үз фикереңне белдерү өчен тупланган белем, осталык, күнекмәләр җыелмасы; хәзерге татар теле нормаларына ия булу, сүз байлыгын, сөйләмнең грамматик ягын дөрес итеп үзләштерү; телдән һәм язма формада бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен булдыру кебек эшчәнлекләр түбәндәге темаларда яктыртыла: Сөйләм. Телдән һәм язма сөйләм. Диалогик һәм монологик сөйләм. Сөйләм стильләре. Матур әдәбият теле.

Телдән һәм язма сөйләмне аеру. Тел берәмлекләрен аралашуны ситуация үзенчәлекләренә карап сайлый белү. Аралашу өлкәсенә һәм ситуациясенә бәйле рәвештә телдән һәм язма сөйләмне дөрес файдалану.

Текстның темасы, төп фикере һәм төзелеше. Аларның стильләрендә жанр төрлелеге.

Татар әдәби теле һәм аның нормалары турында төшенчә.

Сөйләм эшчәнлеге төрләрен (тыңлап аңлау, сөйләү, уку һәм язу) үзләштерү.

Укуның төрле төрләрен (танышу, өйрәнү һ.б.) үзләштерү. Уку китаплары, массакүләм мәгълүмат чаралары, интернет һ.б. чаралар белән эшләү алымнарын үзләштерү.

Иҗтимагый-мәдәнии, әхлакый, көнкүреш, уку темаларына бәйле булган монологтк һәм диалогик сөйләм үрнәкләрен төзү.

Текстның эчтәлеген кыскача , тулы яки сайлап алып сөйләү. Диктантлар, изложениеләр һәм сочинениеләр язу. Төрле стиль һәм жанрдагы текстлар төзү: бәяләмә, аннотация, хат, ышаныч кәгазе, гариза, тезис, конспект һ.б.ш.

Этномәдәни компетенция

Укучыларга телнең милли мәдәниятне чагылдыру формасы булуы аңлатыла. Тел чаралары ярдәмендә халыкның милли үзенчәлекләрен сурәтләү мөмкинлекләре өйрәтелә. Тәкъдим ителгән текстлардан халык авыз иҗаты үрнәкләрен, тарихи лексиканы аеру, аларның төрләрен һәм мәгънәләрен ачыклау. Татар милләтенең дөньяны танып белүен чагылдырган төп төшенчәләр, аларның сүздә, сүз мәгънәсендә чагылыш үзенчәлекләре өйрәтелә. Татар халык иҗаты үрнәкләрендә сүзнең кулланылышы, төшенчәләрне бирү мөмкинлекләре анализлана.

Шулай итеп, татар мәктәбе өчен ана телен укыту программасы эшлекле якын килүгә нигезләнә һәм аны тормышка ашыру өчен кирәкле алшартларны күзаллап төзелә. Укучыларның сөйләм эшчәнлеге үсеше һәм шәхси үсеш-үзгәреше югарыда саналган компетенцияләрдә ачык чагыла: коммуникатив компетенция төркемендә өйрәнелә торган тел материалы аралашу күнекмәләре булдыру максатын күздә тотып бирелә, лингвистик компетенция төркемендә аралашу өчен кирәкле тел материалының төзелеше, структурасы, эчтәлеге тәкъдим ителә, социомәдәникомпетенция төркемендә тел материалы халыкның мәдәниятен һәм тарихын чагылдыра торган билге буларак бирелә.

Этнокультура өлкәсенә караган (культурологик) **компетенция,** ягъни телне милли-мәдәни яссылыкта үзләштерү ул – укучыларны сөйләмгә милли үзенчәлекләрне чагылдырган текстлар белән эшләү, тормыш-көнкүреш, гореф-гадәт үзенчәлекләрен, сынлы сәнгать әсәрләрен, халык авыз иҗаты үрнәкләрен белү, татар сөйләм этикетына ия булу.

Эш программасының төп максаты:

5 нчы сыйныфта татар телен укыту ана телен укытуның икенче баскычына (5-9 нчы сыйныфлар) туры килә. **Моның төп максаты** түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1. Беренче баскычта күрсәтелгән максатка ирешүне тагын да камилләштерү, ягъни укучыларның тулы грамоталылыгына ирешү, сөйләмә һәм язма тел культурасын күтәрү.
2. Татар теле фәне нигезендә эзлекле белем бирү; телне гамәли куллану культурасын булдыруга ныклы нигез салу.
3. Милли горурлык тәрбияләү, тел аркылы үз халкыңның тарихын, гореф-гадәтләрен, психологиясен тирәнрәк үзләштерү.

4.Укучыларның башлангыч мәктәптә татар теленнән фонетик, орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик, морфологик нигезләреннән алган белемнәрен системалаштыру, катлаулырак формаларда өйрәтүне дәвам итү;

5. Укучыларның иҗади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлекләрен үстерү, үз фикерләрен дәлилли белергә күнектерү;

6. Укучыларның гомуми грамоталылыгын тикшерү һәм үстерү өчен төрле характердагы диктантлар, шулай ук сүзлек байлыгын арттыру, бәйләнешле сөйләм үстерү, логик фикерләү дәрәҗәсен камилләштерү максатыннан сочинение һәм изложениеләр яздырыла.

5 нче сыйныф өчен эш программасының бурычлары:

Бу юнәлештә эшне уңышлы алып бару өчен, түбәндәге **бурычлар** куела:

1. “Татарстан Республикасы халыклары телләре турында”гы Татарстан Республикасы Законын тормышка ашыру
2. Татар теле фәненең төп бүлекләре һәм категорияләре, татар теленең төрләре һәм аларның үсеш юллары белән таныштыру.
3. Укучыларда татарча әйтмә һәм язма сөйләм культурасы булдыруны татарча сөйләү, уку, язу күнекмәләрен көндәлек ихтыяҗга әйләндерү аша тормышка ашыру.
4. Дәреслекләрдә бирелгән төп төшенчәләрне, терминнарны һәм билгеләмә-кагыйдәләрне укучыларның аңлы рәвештә үзләштерүенә ирешү.

Укучыларның гомуми грамоталылыгын тикшерү һәм үстерү өчен төрле характердагы диктантлар, шулай ук сүзлек байлыгын арттыру, бәйләнешле сөйләм үстерү, логик фикерләү дәрәҗәсен камилләштерү максатыннан сочинение һәм изложениеләр яздырыла.

Эш программасы тел белеме тармаклары арасында системалылык һәм эзлеклелек, фәннилек, аңлаешлылык принципларын истә тотып төзелде.

Белем бирү эчтәлегенең мәҗбүри минимумы.

Соңгы елларда республикада татар теленең куллану даирәсе киңәйде, иҗтимагый функциясе көчәйде. Милләтара мөнәсәбәтләрне якынлаштыручы, җайга салучы чара буларак та аның мөмкинлекләре үсте. Укучыларда **лингвистик** (тел), **аралашу** (коммуникатив), **этнокультура өлкәсенә караган** (культурологик) **компетенцияләр** булдыру татар мәктәбендә татар теленә өйрәтү алыштыргысыз өлешен тәшкил итә.

Лингвистик компетенция (укуыларның ана теленнән мәгълүматлылыгы) фонемалар, морфемалар, сүз ясалышы, сүзтезмәләр, җөмләләр, җөмлә кисәкләре, лексик һәм грамматик берәмлекләр, лингвистик анализ һ.б.ш темаларны түбәндәге темалар үз эченә ала:

Телнең кеше тормышында һәм җәмгыятьтә тоткан урыны.

Татар теле – Татарстан Республикасының дәүләт теле. Татар теле – татар халкының милли теле. Матур әдәбият һәм аның нормалары турында төшенчә.

Татар теленең үсештә булуы. Соңгы елларда татар теле лексикасындагы үзгәрешләр. Тел белеменә караган сүзлекләр һәм алардан файдалану.

А**ралашу** (коммуникатив) **компетенциясе** ул – башкалар әйткәнне аңлау һәм үз фикереңне белдерү өчен тупланган белем, осталык, күнекмәләр җыелмасы; хәзерге татар теле нормаларына ия булу, сүз байлыгын, сөйләмнең грамматик ягын дөрес итеп үзләштерү; телдән һәм язма формада бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен булдыру кебек эшчәнлекләр түбәндәге темаларда яктыртыла: Сөйләм. Телдән һәм язма сөйләм. Диалогик һәм монологик сөйләм. Сөйләм стильләре. Матур әдәбият теле.

Телдән һәм язма сөйләмне аеру. Тел берәмлекләрен аралашуны ситуация үзенчәлекләренә карап сайлый белү. Аралашу өлкәсенә һәм ситуациясенә бәйле рәвештә телдән һәм язма сөйләмне дөрес файдалану.

Текстның темасы, төп фикере һәм төзелеше. Аларның стильләрендә жанр төрлелеге.

Татар әдәби теле һәм аның нормалары турында төшенчә.

Сөйләм эшчәнлеге төрләрен (тыңлап аңлау, сөйләү, уку һәм язу) үзләштерү.

Укуның төрле төрләрен (танышу, өйрәнү һ.б.) үзләштерү. Уку китаплары, массакүләм мәгълүмат чаралары, интернет һ.б. чаралар белән эшләү алымнарын үзләштерү.

Иҗтимагый-мәдәнии, әхлакый, көнкүреш, уку темаларына бәйле булган монологтк һәм диалогик сөйләм үрнәкләрен төзү.

Текстның эчтәлеген кыскача, тулы яки сайлап алып сөйләү. Диктантлар, изложениеләр һәм сочинениеләр язу. Төрле стиль һәм жанрдагы текстлар төзү: бәяләмә, аннотация, хат, ышаныч кәгазе, гариза, тезис, конспект һ.б.ш.

Этнокультура өлкәсенә караган (культурологик) **компетенция,** ягъни телне милли-мәдәни яссылыкта үзләштерү ул – укучыларны сөйләмгә милли үзенчәлекләрне чагылдырган текстлар белән эшләү, тормыш-көнкүреш, гореф-гадәт үзенчәлекләрен, сынлы сәнгать әсәрләрен, халык авыз иҗаты үрнәкләрен белү, татар сөйләм этикетына ия булу.

Татар теле фәненең тоткан урыны

Татар теленнән эш программасы **5 нче сыйныфта** гамәлдәге базис план буенча һәм ТР Минзәлә муниципаль районы “Яңа Мәлкән төп гомуми белем бирү мәктәбе” гомуми белем муниципаль учреждениесенең 2013- 2014 нче уку елына укыту планы буенча 6 нчы сыйныфта уку елы дәвамында 105 (атнага 3 дәрес) сәгатькә каралган.

Татар теле дәресләре, ТР Региональ китаплар исемлегенә кертелгән, Р.Г.Хәсәншина төзегән “Татар урта гомуми белем бирү мәктәпләренең 6 нче сыйныфы өчен татар теле дәреслеге” (Казан, “Татарстан китап нәшрияты”, 2012 нче ел) буенча укытыла.

Өстәмә әдәбият буларак Н.В.Максимов төзегән “5 - 7 нче сыйныфлар өчен дидактик материаллар” (Казан,”Мәгариф” нәшрияты, 2003 нче ел), Г.Вәлиева “6 нчы сыйныфта татар теленнән күнегүләр җыентыгы” (“Яңалиф” нәшрияты, 2006 нчы ел), Д.Г.Тумашева “ 6 нчы сыйныф өчен дидактик материаллар”(Казан, “Мәгариф”, 1999) кулланыла.

Программа нигезендә дәресләрнең эчтәлеге.

“Татар урта гомуми белем бирү мәктәпләре өчен татар теле программасы” укучылар үзләштерергә тиешле мәсьәләләр һәм темаларны гомумән күрсәтү белән чикләнә. Аларның **эчтәлеге** дәреслекләрдә ачыла. Тел дәресләрен әдәбият дәресләре белән тыгыз алып бару күздә тотыла. Бу укучылар сүзнең мәгънәсен, кулланыш үзенчәлеген, “тәмен” дөрес тоярга өйрәнсен өчен эшләнә. Өй эшләре күләме дәрестә башкарылганның өчтән бер өлешеннән артмаслык итеп билгеләнә. Яңа материалны аңлатуда әңгәмә алымы өстенлек ала. Дәресләрдә кыска гына диктант, изложение яки сочинениеләр яздыру да исәпкә алына. Болардан тыш дәресләрдә тулы күләмле язма эшләр дә үткәрелә. Бер үк вакытта алар балаларның белемнәрен тикшерү һәм бәяләү эшләре дә булып торалар.

Программа нигезендә үтелергә тиешле төп темаларга дәресләр бүленеше түбәндәгечә:

№	Төп темалар	Эш программасындагы сәгать саны		Бәйләнешле сөйләм үстерү дәресләре (саны=сәгате)		
		Тема өйрәнү	**Диктант**	**Изложение**	**Сочинение**	**Эш кәгазьләре язу**
1	Кереш.	1				
2	Үткәннәрне кабатлау.	3				
	Морфология		1			
4	Исем.	2				
5	Алмашлык.	1				
6	Сан	2				
7	Сыйфат.	1				
8	Фигыль.	1				
9	Рәвеш.	1				
	Синтаксис һәм пунктуация.	9	**1**	2		
10	**Фонетика. Орфоэпия. Орфография.**	17	3	4		(1-Мәкалә язу)
11	**Лексикология һәм сөйләм культурасы**	14	3		2	(1-хат язу)

12	**Сүз ясалышы.**	21	4	2	1	(1-белешмә язу)
13	**Сөйләм культурасы**	2			1	
16	Кабатлау.	2			1	
	Барысы	**77**	**12(ш.и.-5контроль)**	**8 (ш.и.-2 контроль)**	**5 (ш.и.- 1 контроль)**	
		105				

5 нчы сыйныфка килгәндә уку елы башында укучылар белергә тиешле белем-күнекмәләр:

1.Сүзләрне фонетик яктан, төзелеше һәм сүз төркеменә мөнәсәбәте ягыннан тикшерү; ике баш кисәге дә булган җөмләләрне синтаксик яктан тикшерү; таныш модельләр нигезендә гади һәм кушма җөмләләр төзү.

2.Аерым күрсәтелгән таныш сүзнең мәгънәсен аңлату; 1-4 нче сыйныфларда алган мәгълүматларга нигезләнеп, кирәкле орфограммаларны табу, сүзләрнең язылышын, тыныш билгеләренең куелышын дәлилләү; җөмлә азагында тиешле тыныш билгеләрен һәм кушма җөмлә өлешләре арасында өтер кую.

3.Сузык һәм тартык авазлар арасындагы аерманы аңлату; о, ы,ә,я,ю,е,ё,в,к,г хәрефләре белдергән авазларга аңлатма бирү; ул хәрефләрне һәм шулай ук ъ,ь хәрефләрен дөрес язу,охшашланып яки чиратлашып килгән авазларны язуда дөрес белдерү.

4.Өйрәнелгән темаларга бәйле рәвештә сүзләргә фонетик һәм лексик анализ ясау, аларга төзелеше һәм ясалышы ягыннан характеристика бирү; гади җөмләләргә синтаксик анализ ясау; бирелгән үрнәкләргә нигезләнеп, гади һәм кушма җөмләләр төзи белү;

5.Татар әдәби телендә рус теле, аның башка телләрдән кабул ителгән сүзләрне аеру, аларның мәгүнәсенә төшенү; орфографик, татар теленең аңлатмалы һәм татарча-русча сүзлекләрдән файдалана белү; фразеологик әйләнмәләрнең мәгүнәсен аңлау.

6. Сүзне мәгънәле кисәкләргә аеру һәм һәрберсенә аңлатма бирү, язуда шуларны шартлы билгеләр белән күрсәтү; ясалышы ягыннан сүз төрләренә аңлатма бирү, кушма сүзләрне дөрес язу.

7. Текстның темасын һәм төп фикерен (төп уйны) аңлау. Гади план төзү; укыганның эчтәлеген төгәл, кыскартып яки киңәйтеп сөйләү. Сыйфатламалар кулланып, сочинениеләр язу. Сөйләм телендә һәм язма эшләрдә фикерләрне мөмкин кадәр төгәлрәк белдерү өчен, лексик синонимнардан урынлы файдалана белү.

8.Бирелгән таныш сүзнең мәгънәсен аңлату; башлангыч сыйныфта өйрәнгәннәрне истә тотып, өйрәнелгән орфограммаларны табу; җөмләдәге сүзләрнең язылышын аңлату, җөмлә ахырында һәм кушма җөмләдә тиешле билгеләрен кую;

9.Татар теленең үз сүзләрен һәм алынма сүзләрне аеру, мәгънәләрен аңлау; төрле сүзлекләрдән файдалана белү; фразеологик әйтелмәләрнең мәгънәләрен аңлау;

10.Эш кәгазьләре төрләреннән хат, мәкалә һәм белешмә яза белү.

5 нчы сыйныфта бирелә торган һәм уку елы дәвамында укучылар үзләштерергә тиешле осталык һәм күнекмәләр:

1. Сүз төркемнәрен һәм аларның үзенчәлекле грамматик билгеләрен тану, мисалларны морфологик һәм өлешчә синтаксик яктан тикшерү.

2. Теоретик материалларга туры килә торган орфограммаларны мисаллар эченнән табу.

3. Сүзләрнең дөрес язылышын дәлилләү.

4. Сөйләмдә ярдәмче һәм синоним сүзләрне дөрес куллану.

5. Алынма сүзләргә төрләндергеч кушымчаларны дөрес ялгау.

6. Алмашлыклардан һәм теркәгечләрдән фразаара бәйләнеш чаралары буларак оста файдалану.

7.Текст эчендә цифрларны дөрес язу.

8. Катлаулы план төзү. План нигезендә сочинениегә материал туплау, аны билгеле бер эзлеклелеккә китерү.

9. Сөйләм төрләрен (сыйфатлама, хикәяләү һәм хөкем йөртү) аеру, шуларга туры китереп, сочинениеләр язу, телдән, монологик һәм диалогик формаларда сөйләү;

10. Берәр хәл яки вакыйга хакында мәкалә язу;

11. Изложение, сочинение һәм башка язмаларны камилләштерү (тулыландыру, редакцияләү).

12. Эш кәгазьләре төреннән расписка һәм акт язу.

Төренә, максатына карап дәресләрдә кулланыла торган педагогик технологияләр:

1. Шәхескә юнәлдерелгән
2. Тикшерү-проект
3. Эзләнү
4. Уку мәсьәләсен кую
5. ИКТ
6. Модульле-блоклы

Материаль –техник тәэмин ителеш:

-стендлар
-компьютер
-медиаресурслар комплекты
-плакатлар
-әдәби китаплар,методик әсбаплар торган китапханә
-мөстәкыйль эшләү өчен биремнәр
-басма материаллар, матбугат материаллары
-тарату карточкалары
-тарату тестлары
-“Татар теленең аңлатмалы сүзлеге”
-Телара сүзлекләр
-Папкада тупланган материаллар

V класста татар теленнән үзләштерелергә һәм камилләштерелергә тиешле гомумкүнекмәләр

Уку эшчәнлеген оештыра белү юнәлешендә	Китап, өстәмә мәгълүмат белән эш итә белү	Фикерләү белән бәйле күнекмәләр	Телдән һәм язма сөйләм үстерү һәм аралаша белү юнәлеше
1. Уку мәсьәләләрен мөстәкыйль билгеләү. 2. Уку операцияләрен планлаштыру. 3. Белем алуның рациональ ысулларын сайлау. 4. Үз-үзеңә контроль ясауның төрле формаларын үзләштерү. Мөстәкыйль белем алу буенча эш башлау.	1. Дәреслек белән эш итә белү. 2. Төрле чыганаклар белән мөстәкыйль эш итә белү. 3. Төрле текстлар белән эш иткәндә сәнгатьлелекне саклый белү. 4. Эчтәлекне аңлап, тиешле тизлектә, дөрес уку: - уку елы башында — 70-110 сүз; - уку елы ахырында — 75-115 сүз. 5. Сүзлекләрдән файдалана белү, белешмә әдәбият белән системалы эшләү. 6. Китапханәдә систематик каталог белән эш итә белү.	1. Уку мәсьәләсен куя белү. 2. Танып белү активлыгын үстерү. 3. Яңа теманы аңлауга мотив тудыру. 4. Төшенчә, термин, кагыйдә, закончалыкларны аңлап кабул итү күнекмәсен камилләштерү. 5. Логик алымнардан чагыштыру, анализ, гомумиләштерү, нәтиҗә ясау күнекмәләрен камилләштерү. 6. Грамматик анализ төрләрен үзләштерү: • мөстәкыйль сүз төркемнәренә морфологик анализ; • ярдәмлек сүз төркемнәренә морфологик анализ. 7. Тикшеренү ысуллары: • модельләштерү; • охшатып эшләү.	1. Телдән сөйләм: • кагыйдәләрне аңлап эзлекле сөйли белү күнекмәсе; • сорауны формалаштыра белү һәм тулы җавап бирә белү күнекмәсе. 2. Язма сөйләм: • күчереп язу; • сүзлек диктанты — 20-25 сүз; • контроль диктант — 110-120 сүз, • катлаулы план буенча изложение язу: - уку елы башында — 200-220 сүзле текст (язманың күләме — 120-130 сүз); - уку елы ахырында — 220-250 сүзле текст (язманың күләме — 130-140 сүз);

	7. Аудио-видео белән эш итә белү.		• фикер йөртү элементлары кертеп, гади яки катлаулы план төзеп сочинение язу; • эш кәгазьләре язу (акт һәм расписка).

Укучыларның белем дәрәҗәсенә таләпләр:

Фонетика буенча:

- сүзләргә фонетик анализ ясау;

- орфоэпик һәм орфографик сүзлекләрдән файдалану;

Лексикология буенча:

- Сүзләрне һәм фразеологизмнарны урынлы куллану, аларның мәгънәләренә аңлатма бирә белү. Синоним, омоним, антоним сүзләрне дөрес куллану. Сүз төркемнәрен куллануда стилистик төрлелек.

- Төрле типтагы сүзлекләр белән эшләү.

Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы буенча:

- Сүзләрнең мәгънәле кисәкләренә аңлатма бирә белү. Тамырдаш сүзләр табу. Сүзләрне төзелеше һәм ясалышы буенча тикшерү.
- Татар телендә сүзләрнең ясалыш ысулларын белү.
- Кушымчаларны төркемли һәм төркемнәргә аера белү. Шулай ук кушымчаларны “укый” белү

Морфология буенча:

- **М**өстәкыйль һәм ярдәмлек сүз төркемнәренә хас билгеләрне белү; аларны аеру, төркемләү, аларның төрләнеш үзенчәлекләрен белү һәм төрләндерә белү;

- Өйрәнелгәнсүз төркемнәрен лексик-грамматикмәгънәсе, морфологик һәм синтаксик билгеләре буенча аера һәм аларны таный белү. Морфологик анализ ясау.
- Өйрәнелгәнсүз төркемнәре белән җөмләләр һәм текстлар төзү. Суз төркемнәренең төрле ысул белән ясалышын белү.
- Сүз төркемнәрен дөрес язу һәм уку;

Синтаксис буенча:

- Сүз төркеме белән җөмлә кисәген дөрес билгеләү.
- Гади һәм кушма җөмләләрне аера белү.
- Җөмләнең әйтү максаты буенча төрен билгели белү.
- Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен табып, аларның кайсы сүз төркемнәре белән белдерелүен күрсәтү.

- **Эш кәгазьләре буенча:**
- Төрле эш кәгазьләрен (мәкалә, акт, расписка һ..б.) яза белү

Сөйләм эшчәнлеге буенча:

1. Укучыларның, үз тәҗрибәләреннән чыгып, диалогик һәм монологик сөйләм оештыра белүе.
2. Укыган яки тыңлаган текстның эчтәлегеген сөйләү, планын төзү.
3. Бирелгән план буенча сочинение (хикәя) язу.
4. Татарчадан русчага яки русчадан татарчага тәрҗемә итү күнегүләре эшләү.

Гомумбелем күнекмәләрен бәяләүнең критерийлары һәм нормалары

1. Татар теленнән V-XI классларда бәйләнешле сөйләм үстерү сәгатьләренең якынча бүленеше

Класс	Диктант	Изложение	Сочинение	Эш кәгазьләре	БСҮ
V (22 сәг.)	8(4)	6(2)	3(1)	Белешмә - 1 сәг. Хат язу – 1 сәг.	Мәкалә язу – 1 сәг. Язма эшләрне бергәләп тикшерү – 2 сәг.
VI (24 сәг.)	8(4)	6(2)	3(1)	Расписка язу – 1 сәг., Акт язу – 1 сәг.	Мәкалә язу – 1 сәг. Язма эшләрне (сочинение, изложение) бергәләп тикшерү – 2 сәг. Сочинениегә материал туплау, аларны эзлекле тәртипкә китерү – 1 сәг.
VII (23 сәг.)	8(4)	5(2)	3(1)	Гариза язу – 1 сәг. Хат язу – 1 сәг. Акт язу – 1 сәг.	Мәкалә язу – 1 сәг. Язма эшләрне (сочинение, изложение) бергәләп тикшерү – 2 сәг. Сочинениегә материал туплау, аларны эзлекле тәртипкә китерү – 1 сәг.
VIII (21 сәг.)	8(2)	5(2)	3(1)	Беркетмә язу – 2 сәг.	Язма эшләрне (сочинение, изложение) бергәләп тикшерү – 2 сәг. Сочинениегә материал туплау, аларны эзлекле тәртипкә китерү – 1 сәг.
IX (16 сәг.)	4(2)	2(1)	4(2)	Шартнамә язу – 1 сәг. Ышанычнамә язу – 1 сәг.	Конспект, тезис турында башлангыч төшенчә - 2 сәг. Язма эшләрне (сочинение, изложение) бергәләп тикшерү – 1 сәг. Сочинениегә материал туплау, аларны эзлекле тәртипкә китерү – 1 сәг.

2. Язма эшләрнең күләме һәм аларны бәяләү:

Сүзлек диктанты –15-20 сүз

Сүзлек диктантын бәяләү

1. Пөхтә язылган, хатасы булмаган эшкә “5” ле куела.
2. Бер орфографик хаталы эшкә “4” ле куела.
3. Өч орфографик хаталы эшкә “3” ле куела.
4. Биш орфографик хаталы эшкә “2” ле куела.

Контроль диктант- ел башында 110 сүз, ел ахырында 120 сүз

3. Контроль диктантны бәяләү:

1. Эш пөхтә башкарылса, хатасы булмаган эшкә “5” ле куела. (Бер – орфографик, ике пунктуацион хата булырга мөмкин.)
2. Ике орфографик, ике пунктуацион яки бер орфографик, дүрт пунктуацион хаталы эшкә “4” куела.
3. Дүрт орфографик, дүрт пунктуацион яки өч орфографик, алты пунктуацион хаталы эшкә “3” куела.
4. Алты орфографик, биш пунктуацион яки биш орфографик, сигез пунктуацион хаталы эшкә “2” куела.

Изложение текстының күләме ел башында 150-170 сүз (100-110 –язма күләме), ел ахырында 170-200 сүз (110-120- язма күләме)

4. Изложениене бәяләү

1. Тема тулысынча ачылган, фактик һәм техник хаталары булмаган, стиль бердәмлеге сакланган эшкә «5»ле куела. (Бер орфографик, ике пунктуацион яки ике грамматик хатасы булырга мөмкин.)

2. Текстның эчтәлеге темага нигездә туры килсә, фикерне белдерүдә зур булмаган ялгышлыклар җибәрелсә, бер-ике фактик, бер-ике техник хатасы булса, ике орфографик, ике-өч пунктуацион, бер грамматик хатасы булган эшкә «4» ле куела.

3. Язмада эчтәлек эзлекле бирелмәсә, стиль бердәмлеге сакланмаса, өч фактик, ике-өч техник хатасы булса, өч орфографик, дүрт пунктуацион, ике грамматик хатасы булган эшкә «3» ле куела.

4. Эзлеклелек, стиль бердәмлеге сакланмаса, язма эш планга туры килмәсә, фактик һәм техник хаталары күп булса, орфографик хаталарның саны дүрттән, пунктуацион хаталарның саны биштән, грамматик хаталар саны өчтән артса, «2» ле куела. Сочинениенең күләме һәм аны бәяләү

Иҗади эшнең бер төре буларак, сочинение — укучының язма рәвештә үти торган эше. Ул бәйләнешле сөйләм үстерү күнекмәләре булдыруда зур әһәмияткә ия. Әдәби (хикәяләү, очерк, истәлек, хат, рецензия һ. б.), әдәби- иҗади, өйрәтү характерындагы, ирекле, рәсемнәр нигезендә үткәрелә торган һәм контроль сочинениеләр була.

5.Сочинениене бәяләү

1. Язманың эчтәлеге темага тулысынча туры килсә, фактик ялгышлары булмаса, бай телдә, образлы итеп язылса, стиль бердәмлеге сакланса, «5»ле куела. (Бер орфографик яисә ике пунктуацион (грамматик) хата булырга мөмкин.)

2. Язманың эчтәлеге нигездә темага туры килсә, хикәяләүдә зур булмаган ялгышлыклар күзәтелсә, бер-ике фактик хата җибәрелсә, теле бай, стиль ягы камил булып, ике орфографик, өч пунктуацион (грамматик) яисә бер-ике сөйләм ялгышы булса, «4»ле куела.

3. Эчтәлекне бирүдә җитди ялгышлар, аерым фактик төгәлсезлекләр булса, хикәяләүдә эзлеклелек югалса, сүзлек байлыгы ярлы булса, стиль бердәмлеге дөрес сакланмаган җөмләләр очраса, өч орфографик, дүрт пунктуацион (грамматик) яисә өч-дүрт сөйләм хатасы булса, «3»ле куела.

4. Язма темага туры килмичә, фактик төгәлсезлекләр күп булып, план нигезендә язылмаса, сүзлек байлыгы бик ярлы булса, текст кыска һәм бер типтагы җөмләләрдән торып, сүзләр дөрес кулланылмаса, стиль бердәмлеге сакланмаса, биш орфографик, сигез пунктуацион (грамматик) яисә дүрт—алты сөйләм хатасы булса, «2»ле куела.

6. Изложение яздыру һәм язу методикасы

Теле һәм эчтәлеге ягыннан укучыга аңлаешлы текстны укутучы сәнгатьле итеп ике кат(сүзләрдәге авазларны ачык әйтеп,синтамга һәм җөмлә чикләрен тиешле интонация белән дөрес билгеләп, җөмләләрдәге тиңдәш һәм аерымланган иярчен кисәкләрнең чикләрен билгели алырлык итеп,кереш һәм эндәш сүзләрне,туры сөйләм формаларын сиземләрлек итеп,фактик мәгълүматларга логик басым ясап) укып чыга.
Текстта укучыга таныш булмаган сүзләр ,фразеологик әйтелмәләр тактага язып яки телдән аңлатыла.
Укытучы текстны укыганда,укучы нәрсәләр эшли ала?
Хәтерендә калдырыга авыр,ләкин эчтәлекне бирү өчен мөһим булган кайбер нәрсәләрне,мәсәлән,ялгызлык исемнәрне,даталарны, саннарны,аерым сүзтезмәләрне,туры сөйләмне һ.б. дәфтәр битенә теркәп барырга мөмкин.

Текстта фикер эзлеклеге югалмасын өчен, үзе кирәк дип санаган фикерләрне язып бара ала.Ләкин укучы шуны истә тотарга тиеш: язып,теркәп барулар укыла торган текстны тулысы белән хәтерендә калдырыга комаучаламасын.

Укучы язмасында текстның эчтәлеген генә “сөйләп чыгырга” тиеш түгел,ә бәлки текстның (фәнни,публицистик,әдәби) стиль үзенчәлекләрен саклаган хәлдә,эчтәлекне мөмкин кадәр текстка якын бирергә тиеш.Ягъни укучы, текстның эчтәлеген, эзлеклелеген үзгәртмичә, күләмен өлешчә (70% ка кадәр киметеп) үзгәртеп, сүз һәм җөмләләрне өлешчә файдаланып, аны әдәби язма телдә бирергә бурычлы.Шуңа күрә укучы, укытучы текстны бер кат укыгач,эчтәлеге хәтерендә яхшырак калсын өчен,текстны, эзлекле итеп, эчтән генә сөйләп чыксын.Шуннан соң укучы изложениенең гади катлаулы планын төзи.Аннары, планга нигезләнеп, эчтәлекне тагын бер кат эчтән генә “сөйләп” чыга.Укытучы текстны икенче-соңгы кат укыганда, укучы эчтәлекне тулыландырырга, камилләштерергә,кирәк булган сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне “алып калырга” тырышы.Моның өчен абзац яисә җөмләләрдәге төп фикерне ачарга ярдәм итүче сүзтезмәләр һәм сүзләрне төгәл бирергә омтылырга кирәк.Болай эшләгәндә, ягъни текстның “өлгесе” алынганда, эчтәлекне язмада тулы һәм аңлаешлы, эзлекле һәм бәйләнешле итеп бирү тагын да җиңеләя.

Текст соңгы кабат укылгач, укучы, төзелгән планын тагын бер кат карап чыгып, кирәк дип тапса, өстәмәләр кеттә.Аннары, шул планга нигезләнеп,язмасының эчтәлеген һәм төзелешен тулысынча аныклап, ашыкмыйча гына яза башлый.

7. Язманы камилләштерү

Изложение язганда,укучы, текстның эчтәлеген язмасында эзлекле һәм дөрес бирү белән бергә, тиешле урында тыныш билгеләрен куярга, сүзләрнең ясалыш, язылыш, төрләнеш, һәм бер-берсе белән ялгану үзенчәлекләрен истән чыгармаска тиеш.Ягъни язмада сүзне төрле формаларын кирәкле урында тиешле мәгънәсендә куллана,контекст таләп иткән синонимны, сурәт чарасын файдалана белергә , гади

җөмләләрнең бәйләнешен дөрес оештырырга, җөмләләр эчендә һәм ахырында тыныш билгеләрен дөрес куя белергә кирәк.Боларның барысы да текстның үзенә генә хас стилен саклап язарга ярдәм итә.

Тиешле урыныда кулланылган һәр сүз, сүзтезмә, җөмлә, тыныш билгесе текстның эчтәлеген һәм стилен язмада төгәл бирүдә зур роль уйный.Шуңа күрә, һәр сүзне урынлы куллану кирәк булган кебек, һәр тыныш билгесен тиешле урынына куярга кирәк. Аларны куймый калдырырга да,берсе урынына икенчесен куярга да ярамый.Шуны да истән чыгармагыз: текстта куелган һәр тыныш билгесенең язмада кабатлануы мәҗбүри түгел,ягъни укучы текстта бирелгән кайбер кушма җөмләләрне гади җөмләләр белән бирә; тиңдәш кисәкләр һәм кушма җөмлә составындагы гади җөмләләр арасындагы өтер, нокталы өтер урынына терркәгечләр, кисәкчәләр куллана яки,киресенчә,теркәгеч һәм кисәкчәләрне төшереп калдырып, алар урынына өтер, нокталы өтер кебек тыныш билгеләрен файдалана ала.

Сыйныфның әзерлеген исәпкә алып, укытучы, алда үтелгән теманың үзләштерелү дәрәҗәсен тикшерү максатыннан,грамматик бирем дә бирә ала.

8. Сочинение яздыру һәм язу методикасы

Изложениедә,үз карашыңны белдерми генә, тыңланган кечерәккүләмле текстның эчтәлеге языла.Сочинение язганда исә,өйрәнелгәнзур күләмле әсәрдә сурәтләнгән вакыйгаларга;шуларга бәйләп, язучы яшәгән, әсәрнең нигезенә алынган чорга, ул вакыттагы тарихи һәм иҗтимагый шартларга;шул чорга хас әхлакый нормаларга; әсәрдә бирелгән геройларга һ.б. карата мөнәсәбәтеңне белдереп,үзеңнең әдәби язма текстыңны “тудырасың”.

Сочинение укучыларның тормыш күзәтүләреннән алган тәэсирләрен язмада грамоталы һәм эзлекле бирә белү,әдәби әсәрнең эчтәлеген үз сүзләре белән образлы телдә бәйләнешле итеп яза алу мөмкинлеген тикшерү максатыннан тяздырыла.Шулай ук укучыларның тел һәм әдәбият дәресләрендә алган белемнәрен ныгыту,тирәнәйтүне күздә тотып та үткәрелә.

Әдәби сочинениеләр кайсы да булса әсәр (яки өзек) үтелеп беткәч яздырыла.Сочинение темасын укытучы бирә,язылу алымын (хикәяләү,хат,очерк,истәлек,рецензия һ.б.)укучылар үзләре сайлый.

Әдәби сочиненеләр 5-8 нче сыйныфларда-өйрәтү һәм контроль, 9-11 нче сыйныфларда контроль сочинение буларак үткәрелә.Аларда әсәрнең төп героена - өлешчә яки тулы,образларга чагыштырма характеристика бирелә,әсәрнең эчтәлеген ачу,сәнгатьчә эшләнешен бәяләү кебек эшләр үткәрелә.

Әдәби-иҗади сочинениеләр мөстәкыйль укылган яки дәресләрдә үткән әсәргә, андагы образ һәм вакыйгаларга карата укучы фикерен белү масатыннан яздырыла.Андый сочинениеләрне өйдә яздырганда, укучы, тәнкыйди материалларны тулырак файдаланып, үз мөнәсәбәтен ачыграк бирә ала.

Өйрәтү характерындагы сочинениеләрне язганда, укучы текст, әсәр турындагы тәнкыйть материалларыннан, сүзлекләрдән файдалана ала.

Контроль сочинениеләрне язганда, өзекне (цитатаны) бирүдә хилафлык булмасын өчен, укучыга әсәр текстыннан файдаланырга рөхсәт ителә.

Сочинениеләр картиналар нигезендә дә яздырылырга мөмкин.Укучылар картина темасын үзләренчә ачсалар да, язу алымын(жанрын) укытучы билгели.Бу төр сочинениене яздырыр алдыннан төрле әсәрләрдән эятәлекне тулыландырыга ярдәм итәрлек өзекләр укылса, нәтиҗә тагын да яхшырак булыр.

Ирекле сочинениеләрдә тәгүдим ителгән теманы укучы үзенчә ача, вакыйга һәм геройларга, геройларның үзара мөнәсәбәтенә бәя бирә, үз фикерләрен исбатлау өчен, башка чыганаклардан һәм хыялый мөмкинлекләреннән файдалана.Бу төр сочинениеләр өчен күпмедер уртаклыгы булган берничә тема яки гомуми бер тема сайлана.

Сочинение язарга әзерлек барышында татар әдәбиятынннa программаларга карарга кирәк, чөнки темаларның барысы да мәктәп программасынына нигезләнеп алына.Шуның белән бергә, дәрестән тыш укылганнарны тикшерү өчен,1-2 ирекле тема да тәгүдим ителә.

Бирелгән темалар арасыннан берсен сайлап алгач, түбәндәгечә фикер йөртеп карага кирәк:

1) тема сезгә яхшы танышмы;
2) тема сезнең йчен кызыклымы;
3) бу темага охшаш язма эш башкарганыгыз бар идеме;
4) билгеләнгән вакыт эчендә, теманы ачып, фикерегезне язма әдәби телдә әйтеп бетерш алам дип уйлыйсызмы?

Укучылар уңай җавап бирә алсалар, түбәндәге киңәшләргә игътибар иттерергә:

1)имтихан вакыты-бик җаваплы чор, шуңа күрә теманың үз көчегездән килердәен, үзегезгә якын булганын һәм белгәнрәген сайлагыз; мөмкинлекләрегезне барлап эш итегез;
2)теманы сайлап алгач та яза башламагыз.Тынычланыгыз.5-10 минут дәвамында тема буенча фикер туплагыз, өстәмә материалларыгызны барлагыз;
3)әгәр темагыз бере әсәргә анализ бирү икән, әсәрдәге геройларны, күренешләрне күз алдына китерегез.Тәнкыйтьчеләрнең әйткән фикерләрен искә төшерегез (Татар урта мәктәпләре өчне әдәбият программалары.5-11 нче сыйныфлар.-Казан:Мәгариф, 2010);
4)әгәр темагыз язучы иҗатына кагылышлы булса, аның яшәгән елларын исегезгә төшерегез.Чорның тарихи,иҗтимагый шартлары һ.б. турында онытмагыз, чөнки боларның барысын да әсәрнең эчтәлеге белән бәйлисе була;
5)тема турында уйлый башлагач та, фикерләр туа.Аларны кыскача терки барыгыз.Шулай яза барганда, фикер тупланмасы барлыкка килер.Аннары, шул фикерләргә таянып, язманың планын төзегез.

Ни өчен план язарга кирәк соң? Сочинение ул- кечкенә күләмле фәнни эш, шуңа күрә,аны логик яктан төзек,эзлекле фактларга таянып язу өчен, план төзүнең әһәмияте бик зур.

Сочинениенең кереш һәм йомгаклау өлеше гомуми күләмнең өчтән берен алып торырга тиеш, ягъни сочинениегез уртача 6-8 бит булса, шуның 1-1,5 бите кереш һәм йомгаклау өлешенә бирелә.

Эзлекле һәм тулы язар өчен, план төзи белергә кирәк.Дөрес төзелгән план ул- язманың нигезе.План язмагызның эзлекле бирелгән кыскача эчтәлеген чагылдырырга тиеш.Тикшерүче, планга карап, сезнең сочинениегезнең төп темасын, әйтергә теләгән фикерегезне фактларга таянып дәлиллли һәм нәтиҗә ясый белүегезне күрә алырлык булсын.

План төзегәндә,сочинениенең төп өлешләре билгеләнә һәм бу өлешләр тагын да кечерәк өлешләргә бүленә.

План төзелеп беткәч,аның өлешләре арсындагы бәйләнешне җентекләп тикшереп чыгыгыз.Кирәк урыннарга кертеләсе өзекләрне(өитаталарны) билгеләгез.Шуннан соң,планыгызга нигезләнеп, язасы фикеркгезне эчтән генә сөйләп чыгыгыз һәм ашыкмыйча гына яза башлагыз.

Язма эштән соң беренче юлга,кызыл юл турысыннан башлап, ялгышларның саны күрсәтелә: башта-орфографик,аннан соң пунктуацион һәм стилистик хаталар саны языла.Аларны ике нокта аша күрсәтергә була:1:3:2.Бу язылыш 1 орфографик, 3 пунктуацион, 2 стиль хатасы барлыкны аңлата.

9. Изложение һәм сочинениеләрдә еш очрый торган хаталар:

--сүз ясалышында хата җибәрү;

--сүзтезмә яки җөмләләрн дөрес төземәү;

--сүз формаларын дөрес кулланмау: бер килеш кушымчасы урынынаикенчесен язу, тартым һәм зат-сан кушымчаларын бутау, җөмлә кисәкләрен бәйләүдәге төгәлсезлекләр;

--фигыль заманнарын бутау;

--тиңдәш түгел аергычлар арасына өтер кую;

--чикләрен дөрес билгеләмәү аркасында, тыныш билгеләрен үз урынына куймау(аерымланган иярчен кисәкләргә һәм эндәш сзләргә хас);

--фразаара бәйләнеш чараларын дөрес файдаланмау(бу төр кимчелекләрне сөйләм тйгәлсезлегенә дә кертергә ярый);

--туры сөйләм өлешләрен бутау һ.б.

Логик хаталар: орфографик һәм грамматик кагыйдәләрне бозу нәтиҗәсендә мәгънә төгәлсезлегенә китерә торган кимчелекләр.

Фактик хаталар:әсәр исемен,вакыйгаларны,чорны (гасыр,ел,ай,көн һ.б.);персонажларның (герой,канашучы яки аның турында нинди дә булса фикер әйтүче кешенең) исем һәм фамилияләрен,алынган цитаталарның чыганагын бутау;техник төгәлсезлекләр.

Барлык төр хаталар исәпкә алынып, изложение белән сочинениеләргә ике билге куела: беренчесе-эшнең эчтәлеге белән теленә, икенчнсе грамоталылыгына.Укучы дәфтәрләрендә алар 5/4, 4/5, 3/4 һ.б.(санаучыда- беренче,ваклаучыда- икенче бәяләр рәвешендә куела).

Башлангыч сыйныф укучыларының-бөтен төр язма эшләре, 5-8 нче сыйныф укучыларының диктантлары, язма эш башкарылган көнне санамыйча, чираттагы татар теле дәресенә кадәр тикшерелсә, 5-8 нче сыйныфларда изложение һәм сочинениеләре өчен 5-7, өй сочинениеләрен тикшерүгә 10-12 көн вакыт бирелә.

Язма эшләр укучыларга кайтарылганнан соң, алар хаталарын төзәтепяза.Контроль язма эшләр кире кайтарылмый.Уңай бәяләнмәгән язма эшләр укучы тарафыннан яңадан эшләнеш,диктантлар күчертеп яздырыла;изложение һәм сочинениеләр, укытучы күрсәтмәләре нигезендә,кабат башкарыла.Андый эшләр 1 баллга түбән бәяләнә.

Агымдагы, арадаш һәм йомгаклау аттестациясендә укучыларның белемнәрен бәяләү материаллары:

Укучыларның белемнәрен бәяләү максатыннан, программа нигезендә 5 нче сыйныфта контроль диктант, контроль сочинение, контроль изложение яздыру каралган. Арадаш аттестациядә контроль диктант яздырыла. Уку елының 1 нче яртысында үткәрелә торган агымдагы аттестациядә һәм уку елы ахырындагы арадаш аттестациядә контроль диктант үткәрү каралды. (эш программасына кушымта).

Дәресләрне укытуны тематик планлаштыру

***Фән** <u>Татар теле</u>*

Сыйныф <u>5</u>

Укытучы <u>*Нәҗметдинова Ләлә Әсхәт кызы*</u>

Дәресләр саны
атнага <u>3</u>, барлыгы <u>105</u> сәг

Планлаштырылган контроль эшләр

Барлыгы	Административ контроль эшләр
Диктант 12(5) Изложение 8(2) Сочинение 5(1)	2

Программа

Программа Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан 2010 елда расланган «Татар урта мәктәпләре өчен татар теленнән программа. 5-11 нче сыйныфлар» (Казан. «Мәгариф» нәшрияты)

Дәреслек

Р.Г.Хәсәншина. Татар теле. Татар телендә төп гомуми белем бирү мәктәбенең 5 нче сыйныфы өчен дәреслек. Казан, Татарстан китап нәшрияты, 2012 ел.

Өстәмә әдәбият

Н.В.Максимов “ Татар урта белем бирү мәктәбенең 5 нче сыйныфы өчен дидактик материал, 2003.

№	**Дәрес темасы Дәрес эчтәлеге элементлары**	Дәрес тибы	Материалны үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәсе	Укучы эшчәнлеге төрләре	Контроль формасы	Дата	
						план	факт
1.	Кереш дәрес. Тел –аралашу чарасы. Туган тел турында әңгәмә.	Катнаш	Туган телне без ничек саклыйбыз?	Телдән әңгәмә,күнегүләр эшләү. Сораулар төзү һәм җавап бирү	Телдән җаваплар	03.09	03.09
	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау						
2	Фонетика бүлеген кабатлау**.**	Кабатлау	Тел гыйлеменең тармаклары: фонетика, лексикология, сүз ясалышы, морфология, синтаксис булуы.Фонетиканың телдәге авазларны, лексикологиянең телнең сүзлек байлыгын, сүз ясалышының сүзләрнең ясалу ысулларын һәм ясалышлары ягыннан төрләрен, морфологиянең сүз төркемнәрен, синтаксисның сөйләм төзелешен өйрәнүе.	Күнегүләр эшләү. Сүзләргә фонетик анализ ясау	Телдән һәм язма җавапларны бәяләү	4.09	4.09
3	Ясалышы буенча сүз төрләрен кабатлау.	Кабатлау	Ясалышы буенча сүз төрләрен аера белү	Күнегүләр эшләү.Тест эшләү	Телдән һәм язма җавапларны бәяләү	6.09	6.09
4	Лексикология бүлеген кабатлау.	Кабатлау		Күнегүләр эшләү.Тест эшләү	Телдән һәм язма җавапларны бәяләү	10.09	10.09
	Морфология.						
5	Сүз төркемнәре. Исем. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Конкрет һәм абстракт мәгънәле исемнәр. *Җөмләдә исемнәрне дөрес язу һәм сөйләмдә дөрес куллану.*	Катнаш	Исемнәрне таба белү; Конкрет һәм абстракт мәгънәле исемнәрне аера белү	Исемнәр белән җөмләләр төзү	Грамматик бирем үтәү ,тест	11.09	11.09
6	Исемнәрнең берлек һәм күплек төре. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. *Килеш кушымчаларының дөрес язылышы.*	Катнаш	Исемнәрнең төрен һәм төрләнешен белү.	Күнегүләр эшләү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	13.09	13.09
7	Алмашлык. Исем алмашлыклары. Исем алмашлыкларының килеш белән төрләнеше. *Исем алмашлыкларының мәгънәләре, килешләр белән*	Катнаш	Алмашлыкларны таба белү, килеш белән төрләнешен белү	Күнегүләр эшләү	Телдән һәм язмача күнегүләр эшләү, таблица тутыру	17.09	17.09

	төрләнешендәге үзенчәлекләр. Аларның җөмләдәге роле.						
8	Сан.Саннарның төзелеш ягыннан төрләре. Сан алмашлыклары. *Җөмләдә санның күбрәк исемне ачыклап килүе.Сан белән ачыкланган сүзнең саналмыш булуы, Санның сүздә цифрлар һәм сүз белән күрсәтелүе.*	Катнаш	Саннарның төзелеш ягыннан төрләрен белү.	Күнегүләр эшләү. Әңгәмә	Иҗади эш	18.09	18.09
9	Сыйфат. Сыйфат алмашлыклары. *Сыйфатның исемне ачыклап килүе.сыйфат ачыклаган исемнең сыйфатланмыш булуы. Синоним һәм антоним сыйфатлар.*	Катнаш	Сыйфатларны таба белү;	Күнегүләр эшләү, мисаллар табу	Мөстәкыйль эш.	20.09	20.09
10.	Фигыль һәм аның мәгънәләре. Фигыльнең барлык-юклык формасы.Боерык, шарт һәм хикәя фигыльләр. Хикәя фигыльнең заман формалары. *Фигыль төркечәләре, аның башлангыч формасы, Боерык фигыльдә басымның үзгәрүе.Шарт фигыльнең ясалышы. Хикәя фигыльнең эш яки хәлнең хәзерге заманда, үткән заманда һәм киләчәк заманда үтәлү- үтәлмәвен белдерүе, барлык- юклык формалары,аларның зат-сан белән төрләнеше.*	Катнаш	Фигыльләрне таба белү; Фигыльнең барлык-юклык төре, үткән, киләчәк һәм хәзерге заманнарын белү. Боерык, шарт һәм хикәя фигыльләр, Хикәя фигыльнең заман формаларын белү.	Җөмләләр төзү, күнегүләр эшләү, иҗади эш башкару.	тест	24.09	24.09
11	Рәвеш. Антоним рәвешләр. Рәвеш алмашлыклары. *Рәвешалмашлыкларының фигыльгә, сыйфатка,башка бер сүзгә, хәбәрлек сүзгә ияреп килүе.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Рәвешләрне таба белү һәм рәвеш алмашлыкларын дөрес билгели белү	Күнегүләр эшләү, Мисаллар табу	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	25.09	25.09
12	Сүз төркемнәрен гомумиләштереп кабатлау.	Кабатлау	Сүз төркемнәрен таба белү	Тест	Тест	27.09	27.09
13	**БСҮ. Үтелгәннәрне**	Тикшерү	Диагностик диктант: хаталарын	Исем, фигыль, алмашлыкларга	Диктант язу һзм	01.10	01.10

	кабатлауга тикшерү диктанты.		бергәләп анализлау, укучыларның уку елы башына белем дәрәҗәләрен билгеләү.	мисаллар табу.	грамматик бирем үтәү		
	Синтаксис һәм пунктуация.						
14	Синтаксис һәм пунктуация турында төшенчә. Җөмлә. *Җөмлә чиге, хикәя, сорау, өндәү җөмләләр.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Синтаксис һәм пунктуация турында төшенчәне белү.	Мисаллар табу	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	02.10	02.10
15	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләре. Хикәя җөмлә. *Әйтү максаты ягыннан җөмләләрнең өч төре: хикәя, боерык, сорау. Тойгылы җөмлә.*	Катнаш	Хикәя җөмләне таба белү		Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	04.10	04.10
16	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләре. Интонация һәм тыныш билгеләре. *Интонациянең төпөлешләре-фраза басымы, пауза, логик басым, тойгы басымы, сөйләм басымы; әйтү максатына карап төрләре- тулы, күтәрелүче, төшүче интонация*	Катнаш	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләрен белү	Тест эшләү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	08.10	08.10
17 18	**БСҮ.Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләрен куллануга изложение язу. Гади план төзү.**	Сөйләм үстерү	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләрен куллана белү	Гади план төзү, текстны план нигезендә язу	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләрен куллануга изложение язу. Гади план төзү.	09.10 11.10	
19	Җөмләнең баш кисәкләре. Җыйнак җөмлә. *Җөмләнең баш кисәкләре: ия, хәбәр. Аларның сораулары. Иянең башлыча исем белән, хәбәрнең фигыль белән белдерелүе. Җыйнак җөмләне билгели белү.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Җөмләнең нигезе булган ия һәм хәбәрне дөрес таба һәм билгели белү. Аларның сорауларын белү. Иянең, башлыча исем белән, ә хәбәрнең фигыль белән белдерелүе. Җыйнак җөмләне билгели белү.	Шигъри текстның эчтәлеген сөйләү.	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	15.10	№111 11.10.13 16.10
20	Гади һәм кушма җөмлә. *Гади һәм кушма җөмләләрнең уртак һәм аермалы яклары.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Гади җөмлә-ләрне кушма җөмләләрдән аера белү. Уртак һәм аермалы якларын төшенү.	Җөмләләр төзү, җөмләләрнең нигезен табу	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	16.10	
21	Иярчен кисәкләр. Җәенке җөмлә. *Җөмләнең иярчен кисәкләре: аергыч, тәмамлык, хәл.*	Катнаш	Җөмләдә иярчен кисәк буларак аергычны, тәмамлыкны дөрес билгели белү. Аергычның төп сыйфат, исем белән белдерелүен белү.Тәмамлыкның	Төшеп калган сүзләр белән җөмләләр төзү	Күнегүләр эшләү	18.10	18.10

	Җыйнак һәм җәенке җөмләне дөрес билгеләү.		исем һәм исем урынында килгән башка сүз төркемнәре белән белдерелүе.				
22	Аергыч. Тәмамлык. Хәл. *Аларның сораулары,Аергычның күбрәк сыйфат, исем белән, тәмамлыкның исем һәм исем урынында килгән башка сүз төркемнәре белән, хәлнең күбесенчә рәвеш, исем, фигыльләр белән белдерелүе.*	Катнаш		Тест эшләү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	22.10	22.10
23	Сүзтезмә. *Сүзтезмәләрне табу, аларда ияртүле һәм иярүле бәйләнеш. Сүзтезмәнең җыйнак җөмлә белән аермасы. Исем сүзтезмә, фигыль сүзтезмә, сыйфат сүзтезмә, сан сүзтезмә, рәвеш сүзтезмәләр.*	Катнаш	Җөмләдән бәйләнешкә кергән сүзләрне парлап аерып чыгару. Сүзтезмәләрне танып белү. Аларда ияртүче һәм ияртүче сүзләрне, бәйләүче чараны аера алу. Сүзтезмәләрне тикшерү.	Сүзтезмәләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	23.10	23.10
24	Җөмләнең тиңдәш кисәкләре. Алар янында тыныш билгеләре. *Тиңдәш кисәкләрнең тезүче теркәгечләр һәм тезү интонациясе ярдәмендә бәйләнүе.*	Катнаш		Күнегүләр эшләү	Күнегүләр эшләү	25.10	25.10
25	**Контроль диктант.**	Тикшерү			К/диктант, грамматик бирем	29.10	29.10
	Фонетика. Орфоэпия. Орфография.						
26	Фонетика,орфоэпия, орфография турында гомуми төшенчә. Сөйләм органнары. *Аваз һәм хәреф. Транскрипөия. Ике авазның бер хәреф белән белдерелүе. Төп сөйләм органнары.Авазларның ясалышында сөйләм органнарының роле.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Аваз һәм хәрефләрне аера белү	Таблица буенча сөйләү. Телдән эзлекле сөйләм төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	06.11	
27	Сузык һәм тартык авазлар. *Тавышлы, шаулы борын авазлары. Сузык һәм тартык авазларның әйтелешендә аерымлыклар.*	Катнаш	Сузык һәм тартык авазларны аера белү	Җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	08.11	] №120 от 01.11.13 08.11

28	Сузык һәм тартык авазлар таблицасы. *Сузыкларның телнең хәрәкәтенә карап, алгы һәм арткы рәт сузыкларына, тартыкларның ирен хәрәкәтенә карап , иренләшкән һәм иренләшмәгән сузыкларга бүленеше.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү		Күнегүләр эшләү[	Күнегүләр эшләү	12.11	12.11
29	Иҗек һәм басым. *Сүзләрнең иҗекләргә таркалуы. Ачык иҗекләр һәм ябык иҗекләр. Бер иҗекле сүзнең юлдан-юлга күчерелмәве. Сүз басымы, татар телендә , нигездә, соңгы иҗеккә төшүе.*	Катнаш		Сәнгатьле сөйләм төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	13.11	13.11
30	Дифтонглар. *Дифтонгның төрләре.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү		Бирелгән сүзләр белән җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	15.11	15.11
31	**БСҮ. Җөмләләрне дөрес төзүгә изложение. (“Керпе”) тексты.**	Сөйләм үстерү	Мөст.фикерләү сәләтен үстерү	Текстны төгәл бирү	Җөмләләрне дөрес төзүгә изложение	19.11	19.11
32	Сингармонизм законы турында төшенчә. *Сингармонизм төрләре: рәт гармониясе, ирен гармониясе. Татар телендә басымсыз тар әйтелешле*[ы], [э]*авазлары, алынма сүзләрдә басымсыз киң әйтелешле ,* [о]*сузыгы кыскаруы*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Сингармонизм законы турында төшенчә бирү.	Җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	20.11	20.11
33	Рәт гармониясе. Ирен гармониясе. *Сузык авазларның үзара калынлыкта, нечкәлектә ярашуы, сүзнең беренче иҗегендә килгән* [о], [е]*ирен сузыкларының калган иҗекләрендәге*[ы], [э]*авазларын иренләштерүе.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү		Җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	22.11	22.11
34 35	**БСҮ. Сөйләмдә сузык авазларны кулланугa**	Сөйләм үстерү	Сөйләмдә сузык авазларны куллана белү	Текстка гади план төзү, план нигезендә язма сөйләм төзү,текст	Сөйләмдә сузык авазларны куллануга	26.11 27.11	26.11 27.11

	изложение. Гади план төзү.			эчтәлеген бирү	изложение. Гади план төзү.		
36	[к],[г][къ],[гъ]тартыклары. Аларның язуда бирелеше. *[к],[г][къ],[гъ]авазларының ясалышы. [къ] һәм [гъ] авазларының татар теленең үз сүзләрендә генә булуы.*	Катнаш	Сөйләмдә авазларны дөрес әйтү күнекмәләрен булдыру ; [К],[Г] һәм[КЪ], [ГЪ] тартыклары ясалышын белү	Бирелгән сүзләрбелән җөмләләр төзү	тест	29.11	29.11
37	[Һ] һәм [Х] тартыклары. *[Һ] һәм [Х] тартыкларының әйтелешләреуртак булып, ясалышлары белән аерылулары.*	Катнаш	Сөйләмдә авазларны дөрес әйтү күнекмәләрен булдыру; [Һ] һәм [Х] тартыклары ясалышын белү	Бирелгән сүзләрбелән җөмләләр төзү	Күнегүләр эшләү	03.12	03.12
38	[н] һәм [ң] тартыклары. *[н] һәм [ң] тартыкларыының уртак һәм аермалы яклары: яңгырау, йомык, борын тартыклары булулары. [ң] тартыгының сүз башында килмәве.*	Катнаш	Сөйләмдә авазларны дөрес әйтү күнекмәләрен булдыру; [Н] һәм[Ң]тартыклары ясалышын бнлү	Бирелгән сүзләрбелән җөмләләр төзү	тест	04.12	04.12
39	[W] һәм [В] тартыклары. *[W] һәм [В] тартыкларыының ясалышлары ягыннан аерымлыклары.*	Катнаш	Сөйләмдә авазларны дөрес әйтү күнекмәлә-рен булдыру; [W] һәм [В] тартыклары ясалышын белү	Бирелгән сүзләрбелән үзара бәйләнешле җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	06.12	06.12
40	**БСҮ. Эш кәгазьләре: мәкалә язу.**	Сөйләм үстерү	Язма сөйләмне үстерү	Эзлекле сөйләм төзү, мәкалә язарга өйрәтү	Мәкалә язу.	10.12	10.12
41 42	Сөйләмдә авазлар үзгәреше. *Редукция, аккомодация, охшашлану(ассимиляция), охшашсызлау(диссимиляция) күренешләре.. Сөйләмдә тартыкларның үзгәреше. Тартыкларның сөйләм барышында чиратлашуы.* Сөйләмдә авазлар үзгәреше. Ныгыту.	Катнаш		Күнегүләр эшләү	Күнегүләр эшләү	11.12 13.12	11.12 13.12
43	**БСҮ. “Сингармонизм” темасына иректе диктант.**	Сөйләм үстерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Җөмләләрнең мәгънәсе буенча телдән сөйләм төзү	“Сингармонизм” темасына иректе диктант**.**	17.12	17.12
44	Е, Ё, Ю,Я хәрефләренең дөрес язылышы. *Е, ё, ю, я хәрефләрен куллануның ике очрагы.*	Катнаш	Сузык аваз хәрефләрен яза белү	Җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	18.12	18.12

	Сузыклардан соң [йо] һәм [йө] авазларының бер хәреф-е белән белдерелүе.						
45	**Сайланма диктант.**	Тикшерү		Диктант язу	Диктант язу	20.12	20.12
46	**БСҮ.Сузык аваз хәрефләрен язуда дөрес бирүгә изложение. (“Песнәк белән Алсу” тексты)**	Сөйләм үстерү	Мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү	Текст эчтәлеген мөмкин кадәр тулы бирү	Сузык авазхәрефләрен язуда дөрес бирүгә изложение.	24.12	24.12
47	Ь һәм Ъ хәрефләренең дөрес язылышы. *Ь һәм Ъ хәрефләренең аваз белдермәве, ь һәм ъ хәрефләренең нечкәлек-калынлык һәм аеру билгесе буларак кулланылуы. Нечкәлек билгесенең рус теленнән кергән сүзләрдә генә кулланылуы һәм калын итеп укылуы мөмкин булган иҗекләрне нечкә әйтү өчен кулланылуы.Калынлык билгесенең үзеннән алда килгән г һәм к хәрефләренең кече тел тартыклары [къ] һәм [гъ]ны белдерүен күрсәтүләре. ъһәм ь хәрефләренең е, ю, я алдыннан килгәндә аеру билгесе ролен башкаруы.*	Катнаш	Ь һәм Ъ хәрефләренең дөрес язылышын белү	Бирелгән сүзләр белән җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	25.12	25.12
48	Фонетика, орфоэпия һәм орфография бүлекләрен кабатлау.	Кабатлау			Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	27.12	27.12
49	Сүзләргә фонетик анализ ясау. Кабатлау.	Кабатлау	Орфографик сүзлектән файдалану осталыгын булдыру	Бирелгән сүзләр белән җөмләләр төзү	тест	14.01	14.01
50	**“Фонетика” темасы буенча контроль диктант.**	Тикшерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Сүзләргә фонетик анализ ясау	“Фонетика” темасы буенча контроль диктант.	15.01	15.01
	Лексикология һәм сөйләм культурасы						
51	Лексика һәм сөйләм культурасы турында төшенчә. Сүзнең лексик һәм грамматик мәгънәсе. *Билгеле бер телдәге сүзләр һәм*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Орфографик сүзлектән файдалану осталыгын булдыру;	Лексик табышмаклар һәм башваткычлар чишү	Күнегүләр эшләү	17.01	17.01

	әйтелмәләр җыелмасының шул теленең лексикасы дип аталуы. Телнең лексикасын өйрәнүче фәннең лексикология дип аталуы.						
52	Бер һәм күп мәгънәле сүзләр. *Телнең сүзлек составындагы сүзләрнең бер яки күп мәгънә белдерүе. Күп мәгънәлелекнең полисемия күренеше дип аталуы. Күп мәгънәле сүзләр арасында мәгънә уртаклыгы булу.*	Катнаш	Сөйләмдә сүзләрнең бер һәм күп мәг. булуларын аера белү	Җөмләләр төзү	тест	21.01	21.01
53	Сүзләрнең туры һәм күчерелмә мәгънәсе. *Сүзнең предметны, күренешне , аларның үзенчәлекләрен турыдан-туры атаган вакытта белдерә торган мәгънәсе сүзнең туры мәгънәсе булу. Бер предметны яки күренешне ачыклап бирү өчен, аңа охшаган икенче предмет яки күренешнең билгеләрен күчереп куллану нәтиҗәсендә күчерелмә мәгънә барлыкка килү.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Сөйләмдә сүзләрнең туры һәм күчерелмә мәг.аера белү	Җөмләләр төзү	Күнегүләр эшләү	22.01	22.01
54	**БСҮ. Тел-сурәтләү чараларын куллануга ирекле сочинение-сыйфатлама "Кышның бер көне"**	Сөйләм үстерү	Мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү	Эзлекле бәйләнешле язма сөйләм төзү	Тел-сурәтләү чараларын куллануга ирекле сочинение-сыйфатлама	24.01	24.01
55	Омонимнар. *әйтелешләре һәм язылышлары бер үк, ләкин мәгънәләре бөтенләй башка булган сүзләрнең омоним (аваздаш сүзләр) дип аталуы. Омонимнарның бигрәк тә исем, фигыль, сыйфат сүз төркемнәрендә очравы.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Сөйләм телен баету күнекмәләрен булдыру	Сүзләрнең мәгънәләрен ачыклау, сөйләмдә куллану	тест	28.01	28.01
56	Синонимнар. *Уртак мәгънәле, бер-берсеннән*	Катнаш	Сөйләм телен баету күнекмәләрен булдыру	Мәгънәләрен ачыклау, сөйләмдә куллану	Күнегүләр эшләү	29.01	29.01

	мәгънә төсмерләре, язылышлары, стилистик бизәкләре белән генә аерылып торучы сүзләрнең синоним дип аталуы. Синонимнарның мәнәви һәм стилистик яктан аерымлыклары.Төрле сүз төркеменә караган сүзләрнең үзара синонимлаша алмавы.						
57	Антонимнар. *Капма-каршы мәгънәле сүзләрнең антоним дип аталуы.Сөйләмдә аларны контраст картиналар бирү өчен куллану. Грамматик яктан антонимнарның бер сүз төркеменә керүләре.Даими һәм контекстуаль антонимнар.*	Катнаш	Сөйләм телен баету күнекмәләрен булдыру	Табышмаклар әйтү	тест	31.01	31.01
58	Фразеологик әйтелмәләр. *Үзара тыгыз бәйләнешле берничә сүздән төзелгән, бербөтен мәгънә аңлата торган күчерелмә мәгънәлетөзелмә фразеологик әйтелмә дип аталу.*	Әңгәмә	Сөйләм телен баету күнекмәләрен булдыру	Телдән җавап бирү, җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	04.02	04.02
59	**БСҮ. “Лексика” темасы буенча үтелгәннәргә иҗади диктант**	Сөйләм үстерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Бирелгән сүзләрнең синоним, антонимнарын табу	“Лексика” темасы буенча үтелгәннәргә иҗади диктант	05.02	05.02
60	Татар теленең сүзлек составы һәм аның үзгәрүе. Алынмалар. *Татар теленә гарәп, фарсы, рус телләреннән һәм рус теле аша башка телләрдән кергән сүзләр. Яңа сүзләрнең телдә электәняшәп килә торган сүзләргә кушымчалар ялгау, сүзләрне кушу я кыскарту юлы белән ясалулары.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Сөйләмдә сүзләрне дөрес куллана белү; Төрле телләрдән кергән сүзләрнең дөрес язылышын белү	Яңа сүзләрне сөйләмгә кертү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	07.02	07.02
61	Татар теленең кулланылыш өлкәсе ягыннан сүзлек составы. *Кулланылыш өлкәсе ягыннан татар теленең сүзлек составы*	Катнаш	Төрле сүз-лекләрдән файдалана белү күнекмәләрен үстерү	Яңа атамалар белән җөмләләр төзү	тест	11.02	11.02

	төркемнәре: гомумхалык сүзләр, диалекталь сүзләр, профессиональ сүзләр һәм атамалар..						
62	Татар теленең кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан сүзлек составы (тарихи сүзләр, архаизмнар, неологизмнар) *Искергән сүзләр: тарихи сүзләр һәм архаизмнар.Неологизмнар*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Татар теленең кулланылыш дә-рәҗәсе ягыннан сүзлек составын белү (тарихи сүзләр, архаизмнар, неологизмнар)	Яңа атамалар белән җөмләләр төзү	Күнегүләр эшләү	12.02	12.02
63	**БСҮ**.Эш кәгазьләре: хат язу.	Сөйләм үстерү	Язма сөйләмне үстерү	Эзлекле сөйләм төзү, хәбәрләшү хаты язу	Хат язу. Хат төрләре турында белешмә бирү	14.02	14.02
64	Сүзлекләр һәм алардан файдалану. *Сүзләрне җыю, тәртипкә салу, сүзлекләр төзү турындагы фәннең лексикография дип аталуы. Сүзлекләрнең төп ике төркемгә: аңлатмалы һәм телара сүзлекләргә бүленүе. Орфографик, орфоэпик, синонимнар, фразеологик, диалектологик, әдәбият белеме, ике телле һәм күп телле тәрҗемәлее сүзлекләр.*	Катнаш	Сүзлекләр һәм алардан файдалана белү	Сөйләмгә яңа сүзләр кертү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	18.02	18.02
65	**БСҮ. Монологик һәм диалогик сөйләм төзү. ”Минем исемем”, “Син үз исемеңне беләсеңме?”**	Сөйләм үстерү	Мөст.фикерләү сәләтен үстерү	Монологик һәм диалогик сөйләм төзү	Монологик һәм диалогик сөйләм төзү	19.02	19.02
66	Лексикология бүлеген кабатлау.	Кабатлау			Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	21.02	21.02
67	Сүзләргә лексик анализ.	Кабатлау			Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	25.02	25.02
68	**“Лексика” темасы буенча сүзлек диктанты.**	Тикшерү	Сүзләргә лексик анализ ясый белү	Сүзләргә лексик анализ ясау	Кабатлау. Сүзлек диктанты**.**	26.02	26.02
69	**“Лексика” бүлеге буенча контроль диктант**	Тикшерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Грамматик биремне үтәү	К/диктант, грамматик бирем	28.02	28.02
70	Хаталар өстендә эш. Кабатлау күнегүләре эшләү	Кабатлау		Күнегүләр эшләү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	4.03	4.03
	Сүз ясалышы.						
71	Сүз ясалышы. Сүз ясалышы	Яңа белем-	Татар телендәге сүзләрнең	Картина буенча эзлекле сөйләм	Күнегүләр эшләү	5.03	5.03

	һәм төзелеше.Тамырдаш сүзләр. *Сүз төзелешенең аларның ясалышына бәйле булуы. Ясалышлары ягыннан сүзләрнең тамыр һәм ясалма сүзләргә бүленүе.*	күнекмәләр бирү	мәг.кисәкләрен аера белү				
72	Сүзнең мәгънәле кисәкләре. Тамыр һәм кушымча. *Сүзнең мәгънәле кисәкләре.* *Сүзнең төп мәгънәле кисәге тамыр булуы, аның лексик мәгънәсен белдерүе. Сүзнең бер-бер артлы тамырга ялганып килеп, аңа нинди дә булса мәгънә өсти торган кисәкләренең кушымча дип аталуы. Тамырга башта ясагыч, аннары мөнәсәбәт (бәйләгеч, модальлек) белдерүче кушымчалдарның ялгануы.*	Катнаш	Тамыр һәм кушымчаларны аера белү	Кушымчаларны укырга өйрәнү	тест	7.03	7.03
73	Кушымчаларның төрләре. *Ясагыч, мөнәсәбәт (бәйләгеч, модальлек) белдерүче кушымчалар.*	Катнаш	Кушымчаларның төрләрен белү	“Яз билгеләре” хикәясе буенча эшләү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	11.03	11.03
74	Кушымчаларның ялгану тәртибе.	Катнаш	Кушымчаларның ялгану тәртибен белү	Текст буенча эшләү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	12.03	12.03
75	Тамыр һәм нигез. *Сүзнең нигезе дип бәйләгеч кушымчаларсыз өлеше аталу.Тамыр һәм ясалма нигез.* **Сүзнең тамыр һәм кушымчасын билгеләүгә диктант.**	Тикшерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Җөмләләр төзү, сорауларга җавап бирү	Тамыр һәм нигез. Сүзнең тамыр һәм кушымчасын билге ләүгә диктант**.**	14.03	14.03
76	**БСҮ.Контроль изложение («Урман тургае» тексты)**	Сөйләм үстерү	Текст эчтәлеге буенча әңгәмә	План төзү, план нигезендә язма сөйләм төзү	Контроль изложение	18.03	18.03
77	Сүз ясалышы ысуллары. *Сүз ясалышы ысуллары дип телнең үз чаралары ярдәмендә яңа сүзләр ясау юллары, алымнары аталуы. Сүз*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Сүз ясалышы ысулларын белү.	Сүзләрнең мәгънәләрен аңлату	Күнегүләр эшләү	19.03	19.03

	ясалышының сүзләргә сүз ясагыч кушымча ялгау, сүзләрне кушу, сүзләрнең аваз составын үзгәртү, сүзләрнең мәгънәсен үзгәртү, сүзләрне бер сүз төркеменнән икенче сүз төркеменә күчерү, сүзләрне кыскарту ысуллары булуы.						
78	Сүзләргә сүз ясагыч кушымчалар ялгану. *Сүз ясагыч кушымчаларның тамыр нигезгә дә, ясалма нигезгә дә ялгануы.*	Катнаш	Сүз ясагыч кушымчаларның әһәмиятен аңлау	Яңа сүзләр ясау,	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	21.03	21.03
79	Сүзләргә сүз ясагыч кушымчалар ялгану. Ныгыту.	Тикшерү	Сүзләргә сүз ясагыч кушымчалар ялгый белү	Хикәя язу “Чигүле сөлге”	тест	1.04	1.04
80	**БСҮ.** **Белешмә язу,** **бергәләп анализлау**	Сөйләм үстерү		Белешмә язу күнекмәләре булдыру	Белешмә язу	2.04	2.04
81	Сүзләрне кушу. Саф кушма сүзләр. *Сүзләрне кушу ысулы белән яңа сүзләрнең ике яки өч сүзне кушып, теркәп, тезеп ясалуы. Ике сүзнең кушылып бер мәгънә белдерүе кушма сүз булуы.*	Катнаш	Кушма сүзләрнең язылышын белү	Сүзлек запасын баету	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	4.04	4.04
82	Парлы сүзләр. *Парлы сүзләрнең бер-берсенә я мәгънәдәш, я капма-каршы мәгънәле, аваздаш ике сүзне теркәү яисә кабатлау юлы белән ясалуы. Парлы сүзләрнең сызыкча аша язылуы.*	Катнаш	Парлы сүзләрнең язылышын белү	Сүзлек запасын баету	тест	8.04	8.04
83	Тезмә сүзләр. *Тезмз сүзләрнең ике яки берничә сүздән тезелеп ясалуы, һәм һәрбер сүзнең аерым язылуы.*	Катнаш	Тезмә сүзләрнең язы-лышын белү	Сүзлек запасын баету	Тест	9.04	9.04
84	**“Сүз ясалу ысуллары” темасына контроль диктант. Хаталар өстендә эш.**	Тикшерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Грамматик биремне башкару.	К/диктант, грамматик бирем	11.04	11.04
85	**БСҮ. Кушма, парлы, тезмә сүзләрне куллануга ирекле**	Сөйләм үстерү	Язма сөйләмне үстерү	Эзлекле сөйләм төзү.	Кушма, парлы, тезмә сүзләрне куллануга	15.04	15.04

	темага сочинение язу.				ирекле темага сочинение язу.		
86	Сүзләрнең аваз составын үзгәртү. *Сүзләрнең аваз составын үзгәртү ысулы белән яңа сүзләрнең кулланылыштагы сүзләрнең әйтелеше яки басымы үзгәртелеп ясалуы.*	Яңа белем-күнекмәләр бирү	Сүзләрнең аваз составын үзгәртү	Телнең сүзлек запасын баету, җөмләләр төзү	Индивидуаль биремнәрне үтәргә	16.04	16.04
87	Сүзләрнең аваз составын үзгәртү. Ныгыту.	Катнаш	Сүзләрнең аваз составын үзгәртү	Телнең сүзлек запасын баету, җөмләләр төзү	Карточкалар белән эш	18.04	18.04
88	Сүзләрнең мәгънәсен үзгәртү. *Сүзләрнең мәгънәсен үзгәртү ысулы белән яңа сүзләр кулланылыштагы сүзләрнең мәгънәләре үзгәртелеп ясалуы.*	Тикшеру	Сүзләрнең мәгънәсен үзгәртү.	Телнең сүзлек запасын баету, җөмләләр төзү	тест	22.04	22.04
89	**БСҮ.Төрле сүзләрне куллануга контроль изложение язу. Изложениегә анализ.**	Сөйләм үстерү	Мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү	Язмача эзлекле сөйләм төзү	Төрле сүзләрне куллануга изложение язу. Изложениегә анализ.	23.04	23.04
90	Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү. *Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү ысулы белән яңа сүзләрнең кулланылыштагы бер сүз төркеменә караган сүзләрнең икенче сүз төркеменә күчүе белән ясалуы.*	Катнаш	Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү.	Телнең сүзлек запасын баету, җөмләләр төзү	Күнегүләр эшләү	25.04	25.04
91	Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү. Ныгыту.	Катнаш	Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү.	Телнең сүзлек запасын баету, җөмләләр төзү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	29.04	29.04
92	**БСҮ. “Сүз ясалышы” темасына сайланма диктант.**	Сөйләм үстерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Грамматик биремне үтәү	“Сүз ясалышы” темасына сайланма диктант.	30.04	30.04
93	Сүзләрне кыскарту. *Сүзләрне кыскарту ысулы белән яңа сүзләрнең кулланылыштагы тезмә сүзләрне кыскартып ясалуы. Кыскартылма сүзләргә сүзләрнең я беренче авазлары, я беренче сүзнең бер өлеше, я икенче сүзнең тулысынча*	Катнаш	Сүзләрне кыскарту; Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Телнең сүзлек запасын баету, җөмләләр төзү	Сүзләрне кыскарту. иҗади диктант.	2.05	2.05

94	*алынуы.* **“Сүзләрне кыскарту” темасына иҗади диктант.**	Катнаш				6.05	6.05
95	Сүз ясалышы һәм төзелешенә анализ.Кабатлау.	Катнаш	Сүз ясалышы һәм төзелешенә анализ.	Телдән эзлекле җаваплар төзү, сорауларга җавап бирү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	7.05	7.05
96	Сүз ясалышы һәм төзелеше буенча кабатлау	Кабатлау	Сүз ясалышы һәм төзелешенә анализ	Телдән эзлекле җаваплар төзү, сорауларга җавап бирү	тест	(9)13.05	13.05
97	Сүз ясалышы һәм төзелеше буенча кабатлау. Күнегүләр эшләү	Кабатлау	Сүз ясалышы һәм төзелешенә анализ. Бүлек буенча өйрәнелгән кагыйдәләрне гамәлдә кулланырга өйрәнү.	Телдән эзлекле җаваплар төзү, сорауларга җавап бирү	Телдән һәм язма күнегүләр эшләү	14.05	14.05
98	**“Сүз ясалышы” темасы буенча арадаш аттестация (контроль диктант)**	Тикшерү	Грамоталы язу күнекмәләрен булдыру	Грамматик биремне башкару	К/диктант, грамматик бирем	16.05	16.05
99	**Хаталар өстендә эш. Диктантларга анализ.**	Тикшерү		Күнегүләр эшләү		20.05	20.05
	Сөйләм культурасы						
100 101	Сөйләм культурасы турында төшенчә. Күнегүләр эшләү.Ныгыту.	Кабатлау Кабатлау	Сөйләм культурасы турында төшенчә.	Җөмләләр төзү, телдән эзлекле сөйләм төзү	Тест, күнегүләр эшләү	21.05 23.05	21.05 23.05
102	**БСҮ. “Сөйләм культурасы" темасына контроль сочинение-сыйфатлама. (“Җәй җитә”)**	Сөйләм үстерү	Мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү Сөйләм төрләрен (сыйфатлау, хикәяләү, фикер йөртү) кулланып, фикерне эзлекле язу.	Эзлекле язма сөйләм төзү	“Сөйләм культурасы" темасына сочинение-сыйфатлама.	27.05	27.05
103	Хаталар өстендә эш. Анализ. Фонетика һәм орфоэпия.Графика. ОрфографияКабатлау.	Кабатлау	Белемнәрне истә калдыру Бүлек буенча өйрәнелгән кагыйдәләрне гамәлдә кулланырга өйрәнү	Күнегүләр эшләү	тест	28.05	28.05
104	**БСҮ. Сочинение “Җәйге ялым”.**	Кабатлау	Белемнәрне истә калдыру Мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү Бүлек буенча өйрәнелгән кагыйдәләрне гамәлдә кулланырга өйрәнү	Грамматик биремне башкару.	Сочинение язу.	30.05	30.05
105	Ел буена үтелгәнне кабатлау					30.05	30.05

Әдәбият

1. Мәгълүмат һәм белем бирү чыганаклары

1.“Мәгариф турында” Россия Федерациясенең Законы (“Закон об образовании” Закон Российской Федерации)

2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы (6,7,10,32 статья).

3. Гомуми белем эчтәлегенең мәҗбүри минимумы (ТР Мәгариф министрлыгының 478 номерлы боерыгы, 05.07.2000 ел).
4. ”Татар урта гомуми белем мәктәпләре өчен татар теленнән программа” 5-11 нче сыйныфлар. Татарстан Республикасы Мәгариф министрлыгы, Казан, “Мәгариф” нәшрияты, 2003 ел.
5. Дәреслек: Татар теле , 5 нчы сыйныф, Ф.Ю.Юсупов, К.З.Зиннәтуллина, Т.М.Гайфуллина,   “Татар теле”, 2006 нчы ел.
6. Диктантлар җыентыгы (төрле авторлар)
7. Изложениеләр җыентыгы (төрле авторлар)
8. Н.В. Максимов.Татар теленнән тестлар
9. Вәлиева Ф.С., Саттаров Г.Ф. Урта мәктәп һәм гимназияләрдә татар телен укыту методикасы, К..: Раннур н-ты, 2000 ел.
10. Зәкиев М.З. Татар синтаксисы. К.: “Мәгариф” нәшрияты, 2005.
11. Хисамова Ф.М. Татар теле морфологиясе. К.: “Мәгариф” нәшрияты, 2006.
12. Галлямов Ф.Г. Татар теле дәресләрендә синтаксик һәм пунктуацион анализ. Алабуга, 1996.
13. Гыймадиева Н., Нуруллина Р.Татар теленнән кагыйдәләр җыентыгы. К.: “Мәгариф”, 2007.
14. Максимов В.Н. Урта мәктәптә татар теле укыту. Фонетика. Морфология.К.: “Мәгариф” н-ты, 2004.
15. Максимов В.Н. Татар теленнән кулланма (синтаксис). Өченче китап. К.: “Мәгариф” н-ты, 2003.
16. Максимов В.Н. Урта мәктәптә татар теле укыту. Кушма җөмлә синтаксисы.
К.: “Мәгариф” н-ты, 2004.
17. Нигъматуллин М., Грамматик анализ. Алабуга, 2000.
18. Лингвистик анализ үрнәкләре.

ЭЛЕКТРОН ЧЫГАНАКЛАР

СД ДИСКЛАР

1. Татар теле 5. Челтәр версиясе.
2. Татар телен һәм әдәбиятын укытуда интерактив технологияләр.

САЙТЛАР

1. Татар теле укытучысы Сәрвәрова Рәдинә сайты “Туган телем – иркә гөлем” http://sarvarova.ucoz.ru/
2. Татар телендә Интернет-белем үзәге http://belem.ru/
3. http://Pedsovet.su“
4. Тел – күңел көзгесе”
5. Җәлилова Гөлназ сайты - http://gzalilova.narod.ru/adabiyat_deftere/5kl.html
6. http://tatar.com.ru/

7. http://forum.tatar.info/
8. http://quzalpavlova.narod.ru/
9. “Татар теле. 5-11” интерактив дәреслеге (“Белем.ру” ҖЧҖ, 2009).
10. Мөстәкыйль эшләү өчен күнегүләр: http://gzalilova.narod.ru/tatar_tele_deftere/6kl.html
11. Эш кәгазе үрнәкләре: http://gzalilova.narod.ru/tatar_tele_deftere/e_k.html
12. Терминнар сүзлеге: http://gzalilova.narod.ru/tatar_tele_deftere/s.html
13. Анализ тәртибе: http://gzalilova.narod.ru/tatar_tele_deftere/a.html

2013/2014 нче уку елы ахырына 5 нче сыйныфта татар теле фәненнән эш программасының үтәлеше

Барлыгы үтелергә тиеш: 105 дәрес Үтелгән: 101 дәрес Үтелмәгән: 4дәрес		
Дәресләр үтелмәүнең сәбәбе	Нәрсә исәбенә эш программасы үтәлгән	Нигезләмә
15.10.13 – Бәйрәм көне	Дидактик берәмлекләрне берләштерү исәбенә	12.10.13 нче ел, боерык № 111/1
06.11.13 – Бәйрәм көне	Дидактик берәмлекләрне берләштерү исәбенә	01.11.13 нче ел, боерык № 120
09.05.14 - Бәйрәм көне	Дидактик берәмлекләрне берләштерү исәбенә	Календарь уку графигы нигезендә

Укытучы:_________ Нәҗметдинова Л.Ә.

Дата: 31 нче май, 2014 нче ел